

V Ostravě 19.2.2019

Oponentský posudek habilitační práce

Uchazeč: MUDr. Tomáš Česák, Ph.D.

Fakulta: Lékařská fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova

Habilitační obor: Chirurgie

Pracoviště uchazeče: Neurochirurgická klinika LF UK v Hradci Králové

Téma habilitační práce:

Chirurgická léčba nádorových onemocnění hypofýzy

Oponent:

doc. MUDr. Radim Lipina, Ph.D.

Neurochirurgická klinika FN Ostrava

Lékařská fakulta Ostravské univerzity

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790/5 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 375 402 / Fax: +420 597 375 405
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČNB Ostrava, 66332761/0710

Kód MTZ: 361391

Text posudku:

Autor se ve své práci věnuje problematice nádorových onemocnění hypofýzy, zejména jejich chirurgické léčbě. Práce je v dnešní době aktuální, a to vzhledem k měnícím se operačním postupům a nástupu endoskopických operačních technik. Autor se uvedenou problematikou zabývá dlouhodobě a je jedním z předních expertů v ČR.

Habilitační práce je zpracována na 113 stranách, text je doplněn 6 grafy, 2 schémata a 214 literárními odkazy na české i zahraniční písemnictví. Práce je rozdělena na úvod, přehled anatomie, patofyziologie, diagnostiky a metod léčby selárních lézí. Poslední částí jsou pak výsledky vlastního souboru operovaných afunkčních adenomů hypofýzy s porovnáním výsledků endoskopické a mikrochirurgické resekce.

V úvodních kapitolách se autor věnuje anatomii selární oblasti a fyziologii hypotalamo-hypofyzárního systému se zdůrazněním relevantních údajů pro operace v této oblasti a pro pooperační péči. Dále detailně popisuje klinické příznaky a vyšetřovací metody u selárních patologií a rovněž jednotlivé patologické léze, vyskytující se v selární krajině. V části věnované terapii autor rozebírá výhody a nevýhody jednotlivých léčebných metod a operačních přístupů k hypofýze, jejich výběr dle lokalizace a charakteristiky hypofyzární patologie, včetně indikací pro použití radiochirurgické léčby. Autor má rozsáhlé praktické zkušenosti se všemi typy operačních přístupů do selární krajiny, jak s mikrochirurgickým, tak s transnazálním mikroskopickým i endoskopickým. Jeho závěry a doporučení pro volbu operačního přístupu jsou tak podloženy nejen teoretickými, ale zejména praktickými zkušenostmi.

Zvláštní pozornost autor věnoval problematice role proliferčních markerů adenomů hypofýzy pro předpověď jejich biologického chování, přičemž stanovení některých z nich autor zařadil do svého souboru. Toto je dnes předmětem intenzivního výzkumu a může významně ovlivnit další, zejména adjuvantní terapii adenomů.

V klinické části práce autor hodnotí výsledky vlastního souboru. Jednotlivé metody operačních přístupů popsal v kapitole číslo 7, v rámci vlastního souboru pak hodnotí operační výsledky pacientů s afunkčním adenomem hypofýzy ve skupině mikroskopicky a endoskopicky operovaných

Nemocnice akreditovaná
Joint Commission International

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790/5 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČNB Ostrava, 66332761/0710

Kód MTZ: 361391

pacientů. Srovnává radikalitu, oftalmologický a endokrinologický výsledek a dále peroperační faktory, jako délku operace a krevní ztráty. V celém souboru pak sleduje závislost radikalitě operace na konzistenci a invazivitě tumoru a růst pooperačních reziduí v závislosti na věku a antigeni Ki-67. Ve výsledcích autor nenachází rozdíly v radikalitě a komplikacích mezi mikroskopickou a endoskopickou skupinou, byť mikroskopické operace, vzhledem ke zkušenosti autora, měly kratší intraoperační čas a menší krevní ztráty. V souboru u obou skupin nebyla nalezena souvislost mezi radikalitou resekce a invazivitou adenomů. V závěru klinické části práce shrnuje algoritmus sledování reziduí a indikaci následné operační nebo radiochirurgické léčby.

Práce má dobrou jazykovou úroveň, text je jasně a přehledně rozdělen, úroveň tabulek, grafů je na standardní úrovni. Ve studii je skupina pacientů i metoda jasně definována, výsledky správně statisticky zpracovány a v diskuzi srovnávány s literárními údaji. Závěry práce jsou pak jednoznačně formulovány.

Celkově je v práci nízký výskyt gramatických a formálních chyb, zmiňuji jen používání dvou termínů pro operace skrze nosní dutinu- autor častěji používá podle mého názoru výstižnější termín „transnazální operace“, v textu se však vyskytuje i termín „endonasální operace“.

V souvislosti s tématem habilitační práce mám dva dotazy:

1. Snížila se nutnost používat „fázovou techniku“ dvoudobé resekce adenomů hypofýzy, která je riziková pro možnost pooperační zakrvácení do rezidua, při používání endoskopické techniky?
2. V případě pooperačních reziduí afunkčních adenomů bez rizikových faktorů (bez invazivity růstu, Ki-67 nižší než 3%) preferuje autor časnou reoperaci (nebo radiochirurgický zákrok v případě inoperabilních reziduí) nebo čeká až na grafickou progresi?

Nemocnice akreditovaná
Joint Commission International

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790/5 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČNB Ostrava, 66332761/0710

Kód MTZ: 361391

Závěr:

Uchazeč prokázal v habilitační práci detailní znalost problematiky, rozsáhlou analýzu literatury a zhodnocení vlastního souboru.

Práce je původní, zpracované téma je aktuální a celkově práci hodnotím jako významnou, přinášející nové vědecké poznatky.

Habilitační práce uchazeče tak odpovídá svým rozsahem a obsahem nárokům kladeným na habilitační práci dle § 72 odstavce 3 Zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb .

Doporučuji vědecké radě Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové přijetí habilitační práce v předložené formě a na jejím základě doporučuji MUDr. Tomáši Česákovi, Ph.D. udělit titul docent pro obor chirurgie.

doc. MUDr. Radim Lipina, Ph.D.

Neurochirurgická klinika FN Ostrava

Lékařská fakulta Ostravské univerzity

Nemocnice akreditovaná
Joint Commission International

Fakultní nemocnice Ostrava

17. listopadu 1790/5 / 708 52 Ostrava-Poruba
Telefon: +420 597 371 111 / Fax: +420 596 917 340
E-mail: posta@fno.cz / www.fno.cz
DIČ: CZ00843989 / IČO: 00843989
Číslo účtu: ČNB Ostrava, 66332761/0710

Kód MTZ: 361391